

Linjär algebra, moment 3:

Linjära ekvationssystem (kapitel 4 i J.P.)

Ekvationssystem på matrisform: $Ax = b$

A av typ $m \times n$, *koefficientmatris*

x av typ $n \times 1$, b av typ $m \times 1$, *kolonnmatriser (kolonnvektorer)*

Eliminationsmetoden

Några viktiga begrepp:

- *Utvidgad koefficientmatris*, $M = (A|b)$.
- *Trappstegsmatris, pivotelement*.
- *Radekvivalens*: $M = (A|b) \sim M' = (A'|b')$.
- *Rangen* för en matris = antal rader i en radekvivalent trappstegsmatris.

Huvudsatsen för ekvationssystem. (Formulerad med Rangén.)

Antag typ $A = m \times n$. Då gäller

Om $\text{rang}(A|b) > \text{rang} A$ så saknas lösningar.

Om $\text{rang}(A|b) = \text{rang} A = n$ så har systemet en entydig lösning.

Om $\text{rang}(A|b) = \text{rang} A = n - p$, ($p > 0$), så har systemet p -parametrisk lösning.

Homogena system: Varje homogent system med fler obekanta än ekvationer har oändligt många lösningar.

kvadratiska ekvationssystem

Sats: Följande villkor är ekvivalenta med varandra.

- 1) A är inverterbar.
- 2) $\det A \neq 0$.
- 3) $Ax = 0$ har endast den triviala lösningen, $x = 0$.
- 4) $Ax = b$ har entydig lösning för varje högerled b . (Nämligen $A^{-1}b$.)
- 5) A 's kolonner är *linjärt oberoende*.
- 6) Varje kolonnvektor i R^n är en entydig *linjärkombination* av kolonnerna i A .

Sats: Om A är av typ $n \times n$ så gäller: $\det A = 0 \Leftrightarrow \text{rang} A < n$.

Jacobis metod: A inverterbar $\Leftrightarrow (A|E) \sim (E|A^{-1})$.

Minsta kvadrat- metoden: $|b - Ax|$ är minimal $\Leftrightarrow A^t Ax = A^t b$.

Övningar

På tavlan: **4:** 5e, 6f, 7ad, 10bg, 14b, 16a, 20, 22c, 23, 28.

Öva själva: **4:** 1, 2a, 3c, 5ac, 6ce, 7b, 10ch, 15a, 18, 19, 22be.

Gruppuppgift: 4: 9, 14a.